

Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2026-2027 laadintaohjeet ja raami

Kunnanhallitus 09.09.2024 § 135
403/02.02.00/2024

Valmistelija talousjohtaja Petteri Ristikangas, 044 740 1103

Käyttötalous tiukoilla

Vuodelle 2025 laadittu raami mahdollistaisi niukasti positiivisen tuloksen talousarviovuodelle. Tämä kuitenkin edellyttää tiukkaa käyttötalouden menokuria ja samalla tulopohjaennusteen toteutumista. Tasapainottamisohjelmatyötä tulee jatkaa n. 0,8 milj. euron uusilla tulolisäyksillä / menovähennyksillä. Vuoden 2025 toimintakatetason asetannalla ja sieltä kumuloituvilla vaikutuksilla on merkittävät vaikutukset tuleville vuosille. Raamin muodostamista on kuvattu talousarvion laadintaohjeissa.

Kumulatiivista ylijäämää jäisi palvelualueiden kesäkuun ennusteen toteutuessa vuoden 2024 lopussa n. 3,9 milj. euroa. Pakollista alijäämän kattamisvelvoitetta ei näin ollen juuri nyt ole, mutta näkymä suunnitelmavuosista on synkkä. On huomattava, että valmistuvat kouluinvestoinnit lisäävät voimakkaasti kustannuksia vuodesta 2026 alkaen siitä huolimatta, että väistöiloja voidaan poistaa.

Suunnitelmavuodet sumun peitossa

Käytöstä poistuvien ja purettavien rakennusten tasearvojen alaskirjauksia tulisi tehdä suunnitelmakaudella yht. 2,4 milj. euron edestä. Lisäksi Fontanella kokonaisuuteen liittyviä alaskirjauksia on arvioitu suunnitelmakaudelle n. 1,9 milj. euroa. Sen jälkeen Fontanella kokonaisuuteen jää vielä, ratkaisusta riippuen, enintään 5,0 milj. euroa poistettavaa. Lisäksi tulevat mahdollisten uusien kouluinvestointien edellyttämät alaskirjaukset, mikäli niitä ei toteuteta peruskorjauksina. Em. seikkojen vuoksi taloudellinen liikkumavara käyttötalouden puolella tulee olemaan olematon.

Taloussuunnitelmavuosien ennustaminen on hyvin vaikeaa ja se on toteutettu oletuksella, että tulopohjassa ei ole muutoksia. Näin siksi, että tulevasta valtionosuusuudistuksesta ei ole laskelmia eikä päätöksiä. Oletus kuitenkin on, että taloustilanne ei uudistuksen myötä tule ainakaan paranemaan. Nykyinen valtionosuuspotti jaetaan kuntien kesken uudella tavalla, ei sisällä lisärahoitusta. Tulopohja on lisäksi riippuvainen talouden ja verotulojen yleisestä kehityksestä. Viimeisen suunnitelmavuoden mahdolliseen alijäämäiseen tulokseen (kumulatiivinen) otetaan kantaa talousarvio valmistelun aikana.

Palvelualueiden investointiesitykset olivat vuodelle 2025 yht. 6,9 milj. euroa, vuodelle 2026 yht. 5,8 milj. euroa ja 2027 yht. 5,4 milj. euroa. Kunnan lainakannan hillitsemiseksi investointien suunnitteluun ja niiden jaksottumisen kautta investointitasoon tulee kiinnittää jatkuvasti huomiota. Kriisikuntakriteerien vuoksi lainanhoitokatteen tunnusluku tulisi pitää kunnassakin yli 0,8 ja vuosikatteen ja poistojen suhde yli 80 %. Nämä tavoitteet eivät täyty, mikäli esityksiä lisätään. Taseeseen esitettävien investointien lisäksi toimitiloihin on toimitilaohjelman mukaisesti esitetty leasingkohteina toteutettavia kohteita vuodelle 2025 yht. 29,0 milj. eurolla ja vuosille 2026-2027 molemmille yht. 5,0 milj. euroa.

Kunnanhallitus päättää talousarvion laadintaohjeita ja raamia käsitellessään ne talouden reunaehdot, joilla talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien raami muodostetaan. Palvelualueiden keskinäistä raamia käsitellään tarvittaessa erikseen kunnan johtoryhmässä.

Raami ja laadittava talousarvio sisältää seuraavat reunaehdot ja tavoitteet:

- Tuloveroprosentti (kunnallisvero) ja kiinteistöveroprosentit säilyvät ennallaan
- Talousarvioon ja suunnitelmavuosille sisällytetään muutostalousarvion 2024 laadinnan yhteydessä kartoitetut tasapainottamiserät. Samalla tasapainottamisohjelma täydennetään vuosien 2025-2027 osalta huomioiden 0,8 milj. euron pysyvä lisäsopeutustarve. Tällöin toimintakatteen kasvu rajataan vuodelle 2025 n. 3,0 %:iin voimassa olevaan muutostalousarvioon nähden.
- Vuosikatetaso laaditaan talousarvioon ja suunnitelmavuosille niin, että sillä katetaan vuosittain n. 80 % investoinneista. Tavoitteena on lainamäärän kasvua hillitsevä vaikutus.
- Käytöstä poistuvien ja purettavien kiinteistöjen tasearvojen alaskirjauksia jatketaan jaksottamalla lisäpoistoja huomioiden kumulatiivinen tulosvaikutus.
- Taseeseen toteutettavien investointien taso asetetaan vuoden 2025 osalta enintään 7,0 milj. euroon ja suunnitelmavuosilla yht. 10,3 milj. euroon. Investointitasoa tulee alentaa, mikäli vuosikatetaso ei ole riittävä.
- Toimitilainvestointeja varaudutaan toteuttamaan leasingkohteina n. 29,0 milj. eurolla vuonna 2025 ja suunnitelmavuosina keskimäärin n. 10,0 milj. eurolla.
- Viimeisen suunnitelmavuoden TS 2027 mahdolliseen alijäämaiseen tulokseen (kumulatiivinen) otetaan kantaa talousarvio valmistelun aikana. Taloussuunnittelun tavoitteena on, että tase on kumulatiivisesti ylijäämäinen taloussuunnitelma kauden lopussa.

Talousarvio on kunnanhallituksen käsittelyssä 25.11.2024 ja valtuustossa 16.12.2024.

	TP 2023	MB 2024	Est 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTAKATE	-62 489	-62 006	-62 808	-63 816	-65 166	-66 466
Kasvu yht. v. Tpestä	-55,6 %	-0,8 %	0,5 %	1,6 %	2,2 %	2,0 %
Verotulot	59 031	58 703	59 192	61 556	61 624	62 545
Valtionosuudet	11 096	11 470	11 504	9 925	7 600	8 900
Rahoitustuotot ja -kulut	473	32	32	100	100	100
VUOSIKATE	8 111	8 199	7 920	7 765	4 158	5 079
Poistot	-8 561	-7 256	-7 256	-7 252	-7 652	-6 584
ALI- / YLIJÄÄMÄ	-434	943	664	513	-3 494	-1 505
Nettoinvestoinnit	7 816	9 240	8 940	7 000	5 300	5 000
Lisälainanotto (- kasvaa)	4 716	-20	1	1 786	201	432
Lainakanta	66 703	66 723	66 702	64 916	64 714	64 282
Lainaa / asukas	3 132	3 133	3 133	3 051	3 012	2 992
Asukasmäärä	21 300	21 300	21 290	21 278	21 487	21 488
KUMULATIIVINEN YLI- / ALI-	3 251	4 194	3 915	4 429	935	-570

Päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi: kumulatiivisen tuloksen pitäminen suunnitelmakaudella ylijäämäisenä edellyttää talouden tasapainottamistoimenpiteitä, joilla hallitaan toimintakatteen kasvua.

Päätösehdotus Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion 2025 ja taloussuunnitelmavuosien 2026-2027 laadintaohjeet sekä päättää laadittavan talousarvion reunaehdoista ja tavoitteista esityksen mukaisesti.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.